

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 377/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť B. A., V., t. č. vo výkone trestu I., vo veci namietaného porušenia základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010, ako aj jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. A. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2010 doručená sťažnosť B. A., V., t. č. vo výkone trestu I. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením prokurátora Úradu Špeciálnej

prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej prokuratúry (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010.

Sťažovateľ súčasne žiadal, aby mu v konaní pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca z radov advokátov z dôvodu jeho nepriaznivých majetkových pomerov.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, oddelenia vyšetrovania, odboru Východ K. (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: PPZ-6/BOK-V-2008 z 13. apríla 2006 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 a § 219 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Uznesením z 18. januára 2010 vyšetrovateľ prerušil trestné stíhanie obvineného sťažovateľa z dôvodu potreby vypočutia svedka, ktorý sa zdržiaval na neznámom mieste.

Proti uzneseniu vyšetrovateľa o prerušení trestného stíhania z 18. januára 2010 podal 10. februára 2010 sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol prokurátor špeciálnej prokuratúry uznesením č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010 tak, že sťažnosť obvineného sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol. Následne 3. júna 2010 podal sťažovateľ generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) návrh podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým sa domáhal zrušenia uznesenia prokurátora špeciálnej prokuratúry z 20. mája 2010 z dôvodu jeho tvrdenia o nezákonnosti predmetného uznesenia, pretože podľa neho malo byť týmto rozhodnutím prokurátora špeciálnej prokuratúry porušené jeho právo na obhajobu, keďže od februára 2010 nebol zastúpený obhajcom aj napriek tomu, že bol stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, ktorý je prípadom nutnej obhajoby. Podanie sťažovateľa z 3. júna 2010 bolo špeciálnym prokurátorom kvalifikované ako podnet na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia podriadeného prokurátora špeciálnej prokuratúry, a nie ako návrh podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, pričom o spôsobe vybavenia tohto podnetu špeciálnym prokurátorom bol sťažovateľ upovedomený listom č. k. VII/2 Gv 86/08-65 z 28. júla 2010, a to v tom zmysle, že špeciálny prokurátor nezistil žiadne pochybenie prokurátora špeciálnej prokuratúry, ktoré by mohlo mať za následok nezákonnosť jeho postupu alebo rozhodnutia, s tým, že sťažovateľ nemôže tvrdiť nezákonnosť tohto rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti

uznesení o prerušení trestného stíhania, iba z dôvodu, že v čase medzi rozhodnutím o prerušení trestného stíhania a rozhodovaním o jeho sťažnosti proti uznesení vyšetrovateľa o prerušení trestného stíhania stratil obhajcu, pretože samotná táto skutočnosť nemôže mať bez ďalšieho za následok aj nezákonnosť prerušenia trestného stíhania v čase, keď sťažovateľ ešte obhajcu mal.

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta, že aj napriek skutočnosti, že je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin a súčasne je pre tento zločin stíhaný v čase, keď je pre iný skutok vo výkone trestu odňatia slobody, a teda v jeho prípade ide nepochybne o prípad nutnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, aj napriek tomu už od februára 2010 nie je zastúpený obhajcom, pretože sťažovateľom zvolenému obhajcovi JUDr. S., ktorý ho v tejto trestnej veci zastupoval, „*Slovenská advokátska komora pozastavila výkon advokácie od 08. 02. 2010*“ a od tej doby vyšetrovateľ nevyzval sťažovateľa, aby si zvolil nového obhajcu a ani mu nový obhajca nebol ustanovený.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Dňa 02. 08. 2010 mi bolo doručené „Preskúmanie postupu prokurátora – upovedomenie“ z 28. 07. 2010 zástupcu Špeciálneho prokurátora sp. zn. VI/2 Gv 86/08–65, obsahom ktorého je vysvetľujúca argumentácia, že nedošlo k porušeniu práva na obhajobu a prokurátor postupoval zákonne, pretože vyšetrovateľ vydal uznesenie o prerušení trestného stíhania ešte 18. 01. 2010 teda v čase, keď ešte JUDr. S. mojim obhajcom bol, a uznesenie o prerušení tr. stíhania je ihneď vykonateľné, čiže sa nevykonávajú žiadne procesné úkony.

Zástupca ŠP je zrejme toho názoru, že momentom vydania uznesenia o prerušení tr. stíhania už obvinený nepotrebuje obhajcu napriek zneniu § 37 ods. 1 písm. a) písm. c) TrP.

Rozhodne nesúhlasím s týmto právnym názorom. Dovolím si tvrdiť, že právo na obhajobu je jedno z najzákladnejších práv obvineného v trestnom konaní. Do práva obhajcu je zahrnuté aj právo obhajovať sa osobne, alebo prostredníctvom obhajcu.

Byť zastúpený obhajcom v každom štádiu trestného konania je zvlášť nevyhnutné, keď je obvinený vo výkone trestu odňatia slobody. Nemenej významnou okolnosťou je

význam veci, teda o čo v spore ide. V danej veci som stíhaný za zločin vraždy, kde je možné udeliť doživotný trest odňatia slobody.

Úvaha zástupcu ŠP o tom, že vydaním uznesenia o prerušení tr. stíhania sa vo veci už v podstate nič nedeje, je irelevantné, pretože aj obhajca má právo podať sťažnosť proti uzneseniu, môže predložiť dôkazy resp. listiny, vzniesť námietky zaujatosti proti vyšetrovateľovi resp. prokurátorovi, a napokon – môže zabezpečiť prítomnosť svedka na výsluch, a mnohé ďalšie postupy. Práva na obhajobu sú konkrétne a účinné, a nie teoretické a iluzórne.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo B. A. na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 20. mája 2010 sp. zn. VII/2 Gv 86/08-59 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 86/08-59 zo dňa 20. mája 2010 a prikazuje vo veci znovu konať a rozhodnúť.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, pričom viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci rozhodoval iba o porušení sťažovateľom označeného základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy, k porušeniu ktorého malo v zmysle petitu sťažnosti dôjsť v príčinnej súvislosti s uznesením prokurátora špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010. Tvrdenia o porušení sťažovateľom označeného základného práva aj závermi špeciálneho prokurátora vyjadrenými v liste č. k. VII/2 Gv 86/08-65 z 28. júla 2010, ktoré sťažovateľ uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, treba podľa názoru ústavného súdu považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

V súvislosti s listom špeciálneho prokurátora č. k. VII/2 Gv 86/08-65 z 28. júla 2010, ktorým bol sťažovateľ upovedomený o záveroch špeciálneho prokurátora z prešetrenia zákonnosti postupu jemu podriadeného prokurátora špeciálnej prokuratúry, ústavný súd však okrem iného iba pripomína, že aj v prípade, keby sťažovateľ v petite sťažnosti namietal aj tieto závery špeciálneho prokurátora, bolo by potrebné jeho sťažnosť odmietnuť podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú, pretože podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, pričom podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov mal sťažovateľ možnosť domáhať sa prešetrenia spôsobu vybavenia svojho podnetu špeciálnym prokurátorom prostredníctvom opakovaného

podnetu (§ 34 ods. 1), ktorý by vybavil generálny prokurátor, ako pre tento prípad prokurátor nadriadený špeciálnemu prokurátorovi [§ 54 ods. 2 písm. a)].

Predmetom konania ústavného súdu bolo teda preskúmanie možného porušenia základného práva sťažovateľa na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením prokurátora špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom napáda uznesenie prokurátora špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010, pričom podľa príloh sťažnosti o tomto uznesení musel mať sťažovateľ vedomosť už 31. mája 2010, keďže v tento deň spísal proti uvedenému uzneseniu prokurátora špeciálnej prokuratúry podanie označené ako „*návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku*“. Navyše, podľa zistenia ústavného súdu bolo napádané uznesenie prokurátora špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-59 z 20. mája 2010 sťažovateľovi doručené 26. mája 2010.

Od 26. mája 2010, keď bolo napádané uznesenie doručené sťažovateľovi, do 5. augusta 2010, keď sťažovateľ podal svoju sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu, nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec ústavný súd podotýka, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na obhajobu v ešte neskončenom trestnom konaní, ktoré sa nachádza iba v štádiu prípravného konania, takže má stále možnosť využiť ešte aj iné právne prostriedky na účinnú ochranu svojich práv.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti nerozhodoval.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo tiež bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010